

**OLLÉ JÁNOS ÉS MUNKATÁRSAI: OKTATÁSTERVEZÉS,
DIGITÁLIS TARTALOMFEJLESZTÉS.
LÍCEUM KIADÓ, 2016, EGER.**

Győrik Petra: Online tananyagfejlesztés – lépésről lépésre

Az online tananyagfejlesztés, ahogy a róla való gondolkodás is, összetett és nehéz feladat. Az *Oktatástervezés, digitális tartalomfejlesztés* című könyv ezt a tényt egy csöppet sem kendőzi el. A mű szerzői, *Ollé János, Kocsis Ágnes, Molnár Előd, Sablik Henrik, Pápai Anna* és *Faragó Boglárka* komplexen gondolkodnak és írnak a témáról. Aki tehát most kezdene digitális tartalomfejlesztésbe, körültekintően döntsön, hogy ezzel a kiadvánnyal kezdi-e a tájékozódást.

Mert bár a 266 oldalon ott van szinte minden, amire szüksége lehet, az írások együtt egy olyan összetett és bonyolult rendszert mutatnak be, amelyben könnyű elveszni.

Nem kifejezetten olvasmányos könyvről van szó; maximális figyelmet igényel az olvasótól. Rengeteg tanulással és tanítással kapcsolatos előzetes tudás szükséges ahhoz, hogy a teljes mondanivalót megérthessük, a feltárt tudás pedig gyakran más és más diszciplínákból származik. A szerzők maguk is több szakmából, szakterületről jöttek, közülük többen nem elsősorban neveléstudománnyal, hanem például szoftvertervezéssel foglalkoznak. Ollé Jánosnak az elmúlt években több hasonló tematikájú könyve megjelent, például a *Virtuális környezet, virtuális oktatás (2012)* vagy az *Oktatásinformatikai módszerek: Tanítás és ta-*

nulás az információs társadalomban (2013). A tárgyalt kötet merít ezen művekből is, de a szerzők emellett érezhetően számítanak arra, hogy az olvasó nem most foglalkozik először a témával; gyakran jelennek meg szakszavak és mozaikszavak különösebb magyarázat nélkül.

A kötet rendszerszintű szerkesztettsége ugyanakkor segít az olvasónak elkerülni, hogy már a kezdeteknél utat tévessen,

és elősegíti, hogy kellő kitarással megismerhesse és megérthesse, hogyan kell egy nagy és összetett tananyagkészítő projektet elindítani, menedzselni és sikeressé tenni. A kötet-

ben szó esik a folyamat minden részéről, kezdve az informatikusok fejlesztő munkájától a projektmenedzsmenten keresztül, az oktatástervezési modelleket érintve egészen a konkrét módszerek, programok és eszközök használatáig. A nyolc fejezet kitér többek között különböző oktatásméletekre, tanulásméletekre, az oktatástervezés modelljeire, a fejlesztés során felhasználható e-learning rendszerekre és azok kezelésére, a projektmenedzsment lépéseire, a webtechnológiákra, a vizuális kommunikáció fontosságára, a médiafejlesztésre és az online kurzusok piaci elhelyezkedésére is. A különböző rendszerek és modellek megértését általában ábrákkal segítik a szerzők.

---

olyan összetett és bonyolult rendszert mutatnak be, amelyben könnyű elveszni

---

A kötet gyakorlatiassága tanulóközpontúságot jelez, a fejlesztés során a figyelem elsősorban az online kurzusok célcsoportjára jellemző tanulói igényekre és tanulási folyamatokra irányul.

A szerzők tárgyalják a különböző digitális tanulásszervező programok és e-learning rendszerek használatát, illetve előnyeit és hátrányait. Felhívják az olvasó figyelmét a szoftverek, weboldalak érdekességeire, hasznosságukra, illetve tippeket adnak, hogy mikor és hogyan érdemes használni azokat. Figyelembe veszik, hogy milyen kurzusokról van szó, hogy mi a témájuk, milyen az időbeosztásuk, kik a célcsoportjuk stb. A bemutatást áthatja a tervező, fejlesztő folyamatok tudatos informatikai szemlélete is.

Külön fejezetet szentel a kötet a projektmenedzsmentnek, ami elsőre talán kitérőnek tűnik, de – ahogy ki is fejtik – valójában fontos és releváns téma, hiszen az online tananyagokat az esetek nagy részében egy adott team egy projekt keretén belül dolgozza ki. Egy ilyen munkában sok különböző előzetes tudással rendelkező ember vesz részt, ezért szükséges, hogy mindannyian tisztában legyenek egy annyira kötött munkaforma felépítésével és szabályvilágával, mint a projekt. A bevéődést segíti, hogy a kötetben újra és újra megjelennek a projekt szakaszai (a kezdeményezés, a projekt definiálása/célok meghatározása, a tervezés, a végrehajtás, a lezárás és az értékelés).

A szerzők többféle alaphelyzetet is megvizsgálhatnak a tekintetben, hogy milyen okból készül a tananyag: megrendelésre, pályázatra, vagy ezektől független saját indíttatásból. Mindegyik esetben kiemelik a hasonlóságokat és a különbségeket. Szerintük általános probléma, hogy a tervezésnél sokan nem gondolnak kockázatokra, így

gyakran előfordul, hogy egyes problémák a projekt megvalósításakor meglepetésként érik a benne dolgozókat. Az idő- és pénzigényes megoldások elkerülését segítheti a kockázati terv.

A tananyagkészítés többféle szakterülethez tartozó példái, jó gyakorlatai, illetve az oktatástervezés konkrét modelljei is megjelennek a könyvben. A szerzők objektíven igyekeznek rámutatni az egyes modellek értékeire és hiányosságaira. Fontosnak tartják, hogy olyan modellben történjék az oktatástervezés, amely szorosan épít a projektben való gondolkodásra. Ezek közül a Nexius-modell alapul véve mutatják be egy oktatástervező modell

---

a tervezésnél sokan nem gondolnak kockázatokra

---

felépítését, és láttatják gyakorlati megvalósulását. Külön kitérnek a modell e-learningben való használatára, illetve ennek buktatóira (moti-

válatlanság, a tanulási módszerek hiánya, a rossz időmenedzsment és egyebek). A modell maga hat lépcsőből áll: szinopsziskészítés; kéziratrírás, tananyagszerkesztés, szakmódszertan; tevékenységterv-készítés; forgatókönyvírás; kreatív szerkesztés; ellenőrzés, tesztelés, hibajavítás. Mind a hat lépcsőt (fázist) ugyanazon szerkezetben részletezik, ez könnyíti a dokumentum olvasását és értelmezését. A szerkezet elemei a következők: a fázis leírása, a használható módszerek ismertetése, a fázishoz tartozó dokumentum elkészítési folyamatának kibontása, a kockázatok ismertetése, a résztvevők és feladataik felsorolása, valamint annak leírása, hogy mikor tekinthető késznek az adott fázishoz tartozó dokumentum.

Az online tananyagok a multimediális eszközök révén többféle csatornát használnak a könnyebb és intenzívebb tanulási folyamat érdekében. A kötet azonban erről is kritikai tudatossággal beszél. Nem

mindegy például, hogy a szöveg melletti kép *segíti* a szöveg megértését – vagy épp ellenkezőleg: elvonja a tanuló figyelmét. Bármilyen különös, erre gyakran nem is gondolnak a fejlesztők. Hasonlóképp tudatában kell lenni annak, hogy videók és hanganyagok beépítésével a tanuláshoz a hagyományostól eltérő formákat támogatjuk, hiszen ezek valamiképp megtörik a figyelem folytonosságát. Az oldalak közötti navigálás, a szöveg szerkesztettsége, a szemmozgás ugyancsak olyan vonatkozások, amelyeket figyelembe kell venni a fejlesztés során. A könyvben mindehhez hasznos instrukciókat kap az olvasó, aki ezeket felhasználva eredményesebb tanulást tud biztosítani az online világban.

A multimédiás anyagok elkészítéséhez is segítséget kapunk a könyvben. Természetesen nem szabad azt gondolni, hogy az olvasó innen fog megtanulni például videót vágni, de a specifikus szoftverek közül sokat bemutat a könyv, hasznos alapfogalmakat is ismertet, az anyagok tárolására és rendszerezésére pedig kimerítően praktikus tanácsokat adnak a szerzők. Ebben a részben jelenik meg a szerzői jogok fontosságának témája is, kifejezetten a digitális médiaelemek szempontjából. Ezzel érdemes foglalkozni akkor is, ha egyedi és új tartalmat teszünk közzé nyilvánosan az interneten, és akkor is, ha mások munkáját akarjuk felhasználni a kurzusunkban.

A szerzők a kötetben az online kurzusok piaci elhelyezkedésére is kitérnek. Az e-learning iránt magas a kereslet, érdemes ilyen fajta fejlesztéseket létrehozni – ha igazolható a megfelelő célcsoport érdeklődése. Kiemelik, hogy a legtöbb digitális tananyagfejlesztés különböző pályázatok nyomán indul el, ebben az esetben pedig különösen fontos arról gondoskodni, hogy tanulók is legyenek a megvalósuló kurzusokon. A kész termék karbantartása is fontos, folyamatosan frissíteni kell a tanulói visszajelzések alapján.

Az *Oktatástervezés, digitális tartalomfejlesztés* csak digitális változatban,

pdf formátumban érhető el, és ingyenesen letölthető az Eszterházy Károly Egyetem vagy a Líceum Kiadó webáruházából. A kötetet elsősorban olyan vállalkozó kedvű pedagógusoknak, oktatástervezőknek és oktatásszervezőknek ajánlom, akik középhasaladó szinten gyakorlottak az oktatástervezés és digitális tartalomfejlesztés témájában, fontolgatják egy saját projekt megvalósításának tervét, s maguk köré tudnak gyűjteni egy hasonlóan vállalkozó kedvű csapatot. Ajánlom továbbá azoknak, akik szeretnének jobban megismerkedni bizonyos szoftverekkel és e-learning rendszerekkel, amelyek segítségükre lehetnek az online oktatás világában.

---

az e-learning iránt
magas a kereslet, érdemes
ilyen fajta fejlesztéseket
létrehozni
